

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ -
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ/ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Το Κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζει το εξειδικευμένο πλαίσιο σχεδιασμού - αναδιαμόρφωσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων, που εμπεριέχεται σε τρία διαδοχικά στάδια συλλειτουργίας .

Συνοπτικά ο σχεδιασμός αφορά:

- 1. Στην ιδεολογική σύλληψη:** πρόκειται για τις απαρχές Ιδεολογίας, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής Κοσμοθεωρίας από το παγκόσμιο επιστημονικό γίνεσθαι στη βάση των αξιών του τοπικού - σεβασμός στην αρχή της *συγκειμενικότητας*.
- 2. Στη διαδικασία δόμησης:** πρόκειται για τον κύριο σχεδιασμό που συνίσταται στη σύζευξη κριτηρίων, παραγόντων, σύγκλισης σκοπού και στόχων, ανά διακριτή περιοχή του Αναλυτικού.
- 3. Στην υλοποίηση :** το τελικό αποτέλεσμα – η πρόταση για τον εκπαιδευτικό.

Για να υλοποιηθεί ο σχεδιασμός ακολουθήθηκαν με πιστότητα τα σημεία που παρατίθενται στη συνέχεια του Κειμένου. Πρόκειται για μια πλειάδα παραγόντων που συσχηματίζόμενοι ορίζουν πέντε κριτήρια: την *εξειδίκευση*, την *εγκυρότητα*, την *ενημερότητα*, την *επιστημονικότητα*, τη *λογοδοσία*¹. Το τελικό προϊόν αφορά ειδικά στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα, στην υπηρεσία των δεδομένων και των αναγκών του τοπικού πλαισίου αναφοράς, ως υφιστάμενο μέρος και οργανικό μέλος της πανανθρώπινης κοινωνίας των Εκπαιδευτικών Συστημάτων, που ορίζει πως:

« Η εκπαίδευση πρέπει να δίνει στα άτομα μια εικόνα για τον πολύπλοκο κόσμο μας που βρίσκεται σε συνεχή αναβρασμό και ταυτόχρονα να παρέχει την πυξίδα που θα τα βοηθήσει να πορευτούν με ασφάλεια σ' αυτόν».

Unesco (2002) *Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για την Εκπαίδευση τον 21^ο αιώνα*, απόσπασμα².

¹ Εξειδίκευση στην ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων: Επιστημονικό Κριτήριο. 2. Σεβασμός στην Αρχή της συγκειμενικότητας στην υπηρεσία των Αξιών του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος: Κοινωνικό και Φιλοσοφικό Κριτήριο 3. Ανάγκη διαφάνειας για τη διαδικασία αναδόμησης και ταυτόχρονης επιστημονικής λογοδοσίας προς τον τελικό χρήστη, τον εκπαιδευτικό ως συλλειτουργία Επιστημονικού Κριτηρίου και Κριτηρίου Επαγγελματισμού.

² Unesco. (2002). *Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής για την Εκπαίδευση τον 21^ο αιώνα*. Μετάφραση: Ομάδα εργασίας του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας. Gutenberg²: Αθήνα, σελίδα 125.

1. Το φιλοσοφικό πλαίσιο συγκρότησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων γενικά: 2.

Ορίζοντας τις έννοιες Μεγαεπίπεδο, Μακροεπίπεδο και Μικροεπίπεδο δόμησης Αναλυτικών Προγραμμάτων:

1.1. Το μεγαεπίπεδο της Παραγωγής³:

Για να δομηθεί ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα προσδιορίζεται εξ αρχής το φιλοσοφικό πλαίσιο το οποίο αυτό οφείλει συγκειμενικά να υπηρετεί. Το πλαίσιο αυτό είναι ο εκφραστής συνάμα του πολιτικού, του πολιτειακού και του αξιολογικού πλαισίου, η εκπαιδευτική Ιδεολογία και οι Οραματισμοί του συγκεκριμένου Εκπαιδευτικού Συστήματος: «Στο πλαίσιο αυτό⁴ τα παιδιά της ελληνοκυπριακής κοινότητας ενισχύονται για να διαμορφώσουν αυτόνομα και με αυτοπεποίθηση την ταυτότητά τους εθνική, θρησκευτική, πολιτισμική, μαθαίνοντας ταυτόχρονα να σέβονται τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της ταυτότητας των άλλων κοινοτήτων της Δημοκρατίας της Κύπρου, καθώς επίσης των συμμαθητών και συμμαθητριών τους που κατάγονται από άλλες χώρες. Για τα παιδιά με διαφορετική καταγωγή *υπάρχει πρόνοια* ώστε να μπορούν επίσης να αναπτύσσουν ολόπλευρα τη δική τους ιδιαίτερη ταυτότητα».

Πηγή: *Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα δημόσια σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας (2008): 3*

Αυτό είναι το Μεγαεπίπεδο της αναδόμησης. Το Μεγαεπίπεδο επιλέγει και προάγει την εκπαιδευτική Ιδεολογία, επιλέγοντας από τα ακόλουθα φιλοσοφικά σχήματα:

- ➔ **Αναδομητισμός:** Φιλοσοφική αφετηρία οι Freire και Apple: Συσχέτιση του σύγχρονου κοινωνικού προβληματισμού και του σχολείου ως το μικρόκοσμο του κοινωνικού συστήματος. Η κοινωνία «παράγει» το σχολείο. Παιδαγωγικό ιδεώδες: *η συγκειμενικότητα*. Συμπεριφορά που προάγει το μοντέλο, η «*Κοινωνική Αλληλεπίδραση*».
- ➔ **Προοδευτισμός:** Φιλοσοφική αφετηρία ο Dewey. Βάση ο Πραγματισμός. Παιδαγωγικό ιδεώδες *ο μαθητοκεντρισμός*.
- ➔ **Ιδεαλισμός ή Κλασικισμός:** Φιλοσοφική αφετηρία ο Πλάτωνας. Η αλήθεια είναι αναλλοίωτη, τρόπος προσέγγισης ο Λόγος, η φιλοσοφία, τα μαθηματικά. Μη χρησιμοθηρική εκπαίδευση- ηθικοπλαστική προετοιμασία για τη ζωή.\
- ➔ **Συντηρητισμός:** Σκοπός η μεταβίβαση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Υλοκεντρισμός- απομνημόνευση- εξετασιοκεντρικό σύστημα .

³ Διασαφήνιση: Ο σχεδιασμός απαντάται με τους όρους: «Αναδόμηση», «Παραγωγή», «Αναβάθμιση». Η «Αναδόμηση» αφορά στη συμμετοχή του εκπαιδευτικού σε μικροεπίπεδο δράσης για την ανάπτυξη Διδακτικών Ενοτήτων. Ο όρος «Παραγωγή» ή «Αναβάθμιση» απαντάται σε μικροεπίπεδο και μακροεπίπεδο ανάπτυξης Αναλυτικών Προγραμμάτων.

⁴ Του Σχεδιασμού σε Μεγαεπίπεδο.

⇒ Με άξονα τους παραπάνω φιλοσοφικούς συσχετισμούς δημιουργούνται τα **Είδη** των Αναλυτικών Προγραμμάτων - από τα οποία οι ειδικοί έχουν να επιλέξουν προς εξυπηρέτηση του σχεδιασμού Αναλυτικού Προγράμματος- σε **Μακροεπίπεδο**. Άξονας επιλογής: η Ιδεολογία του εκπαιδευτικού συστήματος και η συμφωνία μεταξύ στρατηγικών σχεδιασμών για την Παιδεία και γενικών Σκοπών της εκπαίδευσης που δια του Αναλυτικού υπηρετούν την Ιδεολογία. Συνακόλουθα, προκύπτουν οι παρακάτω συσχετισμοί: το **Είδος** Αναλυτικού, η **Φιλοσοφία** που αυτό υπηρετεί, η μορφή **Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας** που αναπαράγει:

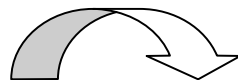
1.2. Είδος Αναλυτικού Προγράμματος:

1.2.1. Αναδομητικό: Φιλοσοφική βάση ο Προοδευτισμός. Ψυχολογία της Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης.

1.2.2. Ανθρωπιστικό: Φιλοσοφική βάση ο Προοδευτισμός. Ψυχολογία της Εποικοδόμησης, δηλαδή η δομή της Γνώσης σε προϋπάρχουσες Έννοιες.

1.2.3. Ακαδημαϊκό: Φιλοσοφική βάση ο Συντηρητισμός και ο Ιδεαλισμός. Ψυχολογία ο Συμπεριφορισμός: το υποκείμενο (ο μαθητής) μελετάται μέσα από την ίδια τη συμπεριφορά του η οποία μελετάται απροκατάληπτα.

1.2.4. Τεχνολογικό: Φιλοσοφική βάση ο Συντηρητισμός. Ψυχολογία: ο Συμπεριφορισμός.

1.3. Ποιες οι διαφορές μεταξύ Μακροεπίπεδου και Μικροεπίπεδου σχεδιασμού ;

Σε Μακροεπίπεδο απαντά ο όρος «Αναβάθμιση»:

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα σε Μακροεπίπεδο δεν είναι το διδακτικό εγχειρίδιο και σε καμία περίπτωση η σειροθετημένη παράθεση κεφαλαίων. Στο μακροεπίπεδο αντανακλάται η γενική εκπαιδευτική φιλοσοφία που απορρέει από τις συγκεκριμένες ανάγκες της συγκεκριμένης κοινωνίας στην οποία το Αναλυτικό απευθύνεται.

Σε Μικροεπίπεδο απαντά ο όρος «Αναδόμηση»: Πρωταγωνιστής ο εκπαιδευτικός και οι ανάγκες της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας. Καθορισμός διδακτικών στόχων, ύλης και

αντικειμένων διδασκαλίας, μεθοδολογία, αξιολόγηση. Εδώ οι διδακτικοί στόχοι απορρέουν από τις ανάγκες των συγκεκριμένων μαθητών.

2. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ:

Αναλυτικό και δραστηριότητες:

Σε κάθε Είδος Αναλυτικού αντιστοιχούν ανάλογες της φιλοσοφίας δραστηριότητες σε μικροεπίπεδο⁵ Αναλυτικών Προγραμμάτων:

Αντιστοιχία δραστηριοτήτων:

2.1. Αναδομητικό Αναλυτικό:

- Διάλεξε μια ιδέα ή ένα παραγωγικό πρόβλημα
- Διερεύνησε και ανάλυσε το
- Σχεδίασε τη δράση (αναπτυξιακό πρόγραμμα)
- Έλεγξε το εφικτό του προγράμματος
- Καθόρισε τη στοχοθεσία – πυρηνικές- χρόνο- έκταση- μέσα και υλικά
- Αξιολόγηση

2.2. Ανθρωπιστικό Αναλυτικό:

- Δώσε έμφαση στις διαδικασίες μάθησης
- Δημιούργησε το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον
- Δώσε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να καθορίσουν αυτοί τους μαθησιακούς στόχους.
- Ανάπτυξε διαδικασίες- καλλιέργησε στάσεις ενδοσκόπησης

2.3. Ακαδημαϊκό Αναλυτικό:

- Διάλεξε κέντρα- σημεία οργάνωσης του περιεχομένου

---

⁵ Οι στόχοι σε μικροεπίπεδο απορρέουν από τις ανάγκες των μαθητών.

- Καθόρισε τη σειρά και δομή του περιεχομένου
- Ανάπτυξε Ενότητες
- Εισηγήσου στρατηγικές διδασκαλίας
- Ανάπτυξε δοκίμια αξιολόγησης

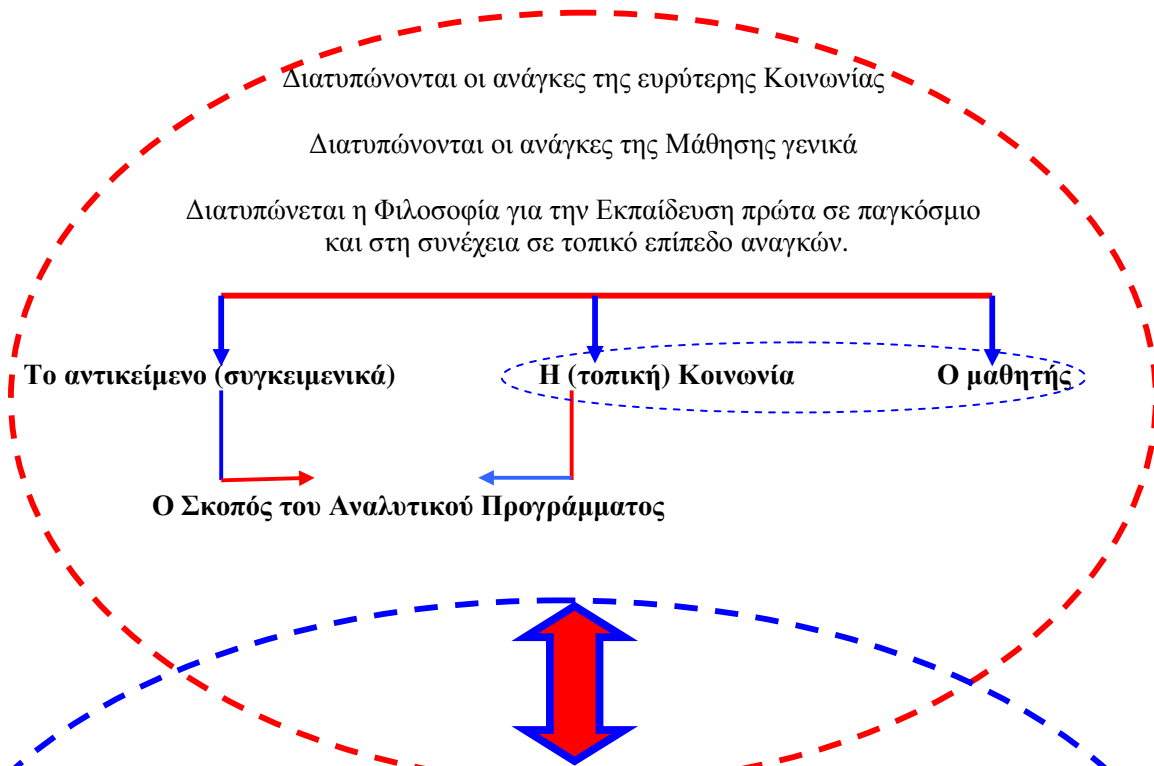
2.4. Τεχνοκρατικό- Τεχνολογικό Αναλυτικό:

- Καθόρισε τον τελικό στόχο εξαρχής
- Ανάλυσε τα καθήκοντα εργασίας
- Διαμόρφωσε κανόνες συμπεριφοράς εργασίας
- Προσδιόρισε εξαρχής τα Μέσα και τα υλικά διδασκαλίας
- Καθόρισε τρόπο και χρόνο αξιολόγησης της Ενότητας ή μέρους της
- Δώσε ανατροφοδότηση

3. ΔΟΜΗΣΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΕ ΜΑΚΡΟΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ:

3.1. ΣΤΑΔΙΟ 1.

ΠΟΡΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕ ΜΑΚΡΟΕΠΙΠΕΔΟ:

3.2. ΣΤΑΔΙΟ 2.

ΠΟΡΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΕ ΜΙΚΡΟΕΠΙΠΕΔΟ:

Διατυπώνονται:

- Ο Γενικός Σκοπός του μαθήματος
- Ο Σκοπός της Διδακτικής Ενότητας
- Οι Πυρηνικές Γνώσεις της Διδακτικής Ενότητας που αφορούν σε: Έννοιες- Πληροφορίες- Στάσεις- Δεξιότητες (ανάλογα με το/τα είδη Α.Π. που επιλέγω).
- Μέσα και υλικά διδασκαλίας
- Διδακτική μεθοδολογία- στρατηγικές με βάση τους Άξονες Οργάνωσης Αναλυτικού Προγράμματος⁶
- Αξιολόγηση

⁶ Άξονες οργάνωσης: 1) Το πρόβλημα 2) Το Περιεχόμενο/Η πληροφορία 3) Οι έννοιες 4) Οι δεξιότητες 5) Το ενδιαφέρον

4. Οι Άξονες Οργάνωσης Αναλυτικών Προγραμμάτων σε Μικροεπίπεδο: Η επιλογή του/ή συνδυαστικά των Ειδών του Αναλυτικού Προγράμματος συσχετίζεται άμεσα με την επιλογή Αξόνων οργάνωσης του Αναλυτικού.

4.1. Άξονας Οργάνωσης «Το πρόβλημα»: Επιτυχία η επιλογή του προβλήματος. Αν είναι κατάλληλο να περιλάβει όλες τις πληροφορίες στη διαδικασία επιλογής του και να δραστηριοποιήσει τους μαθητές στην οικοδόμηση της Γνώσης.

Στάδια:

Επιλογή του προβλήματος:

- Έννοιες- πληροφορίες που πρέπει να δομηθούν
- Δεξιότητες που πρέπει να ασκηθούν
- Δυνατότητες και ενδιαφέροντα μαθητών
- Διαθέσιμα μέσα και υλικά
- Συσχετισμός του προβλήματος με την κοινωνική πραγματικότητα (προστιθέμενη αξία)

Διατύπωση του προβλήματος:

Το ζητούμενο να είναι κατανοητό, διασαφηνισμένα τα στάδια επίλυσής του και τα υλικά

Εννοιολογική Ανάλυση:

Ο εκπαιδευτικός αναλύει πρώτα για τον εαυτό του τις διαστάσεις της έννοιας (λειτουργικούς ορισμούς) για να διαιρέσει την έννοια σε υπο- έννοιες με σκοπό την επιλογή της κατάλληλης δραστηριότητας.

Δραστηριότητες – ακολουθία: Εξετάζεται εάν χρειάζεται προκαταρκτική συζήτηση ή εξατομικευμένη εργασία από τα αρχικά στάδια ή αν τα παιδιά θα συγκροτήσουν ομάδες σε μεταγενέστερο στάδιο.

Πηγές και Υλικά: επιλέγονται σε συνάρτηση πάντα με το προτεινόμενο πρόβλημα.

4.2. Άξονας Οργάνωσης «*Το Περιεχόμενο/ η Πληροφορία*»:

- Επιλέγω το **Θέμα**
- **Κατάλογος Πυρηνικών Εννοιών** που πρέπει να γνωρίζουν οι μαθητές
- **Δραστηριότητες:** το περιεχόμενο να είναι κατάλληλο για τη διαφοροποίηση της εργασίας των μαθητών.
- Δημιουργώ **κατάλογο πληροφοριών** που θα δώσω (έμφαση στην πληροφορία). Επιμένω στην κατανόηση της σημασίας των κεντρικών θεμάτων.
- Δημιουργώ **χάρτη περιεχομένου:** πρόκειται για διάγραμμα απεικόνισης της σχέσης: Έννοια- Πληροφορία- Δραστηριότητα
- **Ανασκοπώ** αν οι **δραστηριότητες** συμβάλλουν στην κατανόηση των Εννοιών και ικανοποιούν τις ανάγκες των μαθητών.
- **Καθορίζω τις πηγές** που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές.

4.3. Άξονας Οργάνωσης «*Το Ενδιαφέρον*»:

- **Εκκίνηση:** επιλέγω περιοχές εμπειριών που μπορεί να προκαλέσουν το ενδιαφέρον. Η πρωτοτυπία μιας εμπειρίας.
- **Παρουσίαση:** αγκαλιάζει το ενδιαφέρον των μαθητών
- **Δραστηριότητες:** θα συζητηθεί με τους μαθητές ποια θέματα/δραστηριότητες επιθυμούν να αναλάβουν.
- **Υλικά και εξοπλισμός:** δραστηριότητες με υλικά και εξοπλισμό που οι μαθητές γνωρίζουν να χειρίζονται.
- **Δεξιότητες:** έχουν αποκτηθεί, ή πρέπει να τις διδαχτούν;

4.4. Άξονας Οργάνωσης «Οι Έννοιες»: Βασική παράμετρος του άξονα 4 η δομή οργάνωσης Εννοιών «*Προ- Κατά- Μετά τη διδακτική διαδικασία*».

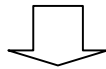
- Καθορίζω ποιες προηγούμενες Έννοιες θα χρησιμοποιηθούν.
- Σχέση Εννοιών: να τοποθετηθούν σε διάγραμμα
- Δραστηριότητες κατανόησης των Εννοιών
- Τοποθέτηση των Δραστηριοτήτων σε σειρά ανάλογα με α) τη λογική σχέση β) το βαθμό δυσκολίας.

4.5. Άξονας Οργάνωσης «Οι Δεξιότητες»: Για να γίνει χρήση του άξονα «*Δεξιότητες*» ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι βέβαιος ότι οι μαθητές του κατέχουν ήδη τους άξονες «*Πληροφορίες*» και «*Έννοιες*».

- Επιλέγω τις δεξιότητες
- Προσαρμόζω τις δεξιότητες στα επίπεδα των μαθητών
- Εντάσσω τις δεξιότητες σε ειδικό θέμα- περιεχόμενο
- Πηγές και υλικά
- Επίδειξη εφαρμογής των δεξιοτήτων
- Ανατροφοδότηση.

5. Οι Πυρηνικές Έννοιες που έχουν οριστεί από την Ομάδα Αναδόμησης για το Θρησκευτικό Μάθημα ειδικά:

5.1. Πυρηνικές Γνώσεις ορίζονται το βασικό σύνολο Εννοιών, Πληροφοριών, Γνώσεων, Δεξιοτήτων, Στρατηγικών και Αξιών που αποκτώνται κατά τη διδακτική διαδικασία και υποβοηθούν κατόπιν την ένταξη του παιδιού στην κοινωνία καθιστώντας το δημιουργικά σκεπτόμενο ενεργό πολίτη.

5.2. Επιλογή Αναλυτικού: Το ενδιαφέρον μας έχει στραφεί στην επιλογή μη υλοκεντρικών Ειδών Αναλυτικών Προγραμμάτων, το Ανθρωπιστικό και το Αναδομητικό (βλέπε σχήμα 2). Πρόκειται για συνδυασμό προώθησης Στόχων και Πυρηνικών Γνώσεων με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: 1. Καθορισμό πυρηνικών γνώσεων για κάθε υποενότητα. 2. Καθορισμός δεικτών αξιολόγησης σε συνάφεια με τις πυρηνικές γνώσεις. 3. Μετατροπή Στόχων Αναλυτικού Προγράμματος σε στόχους ενοτήτων και διδακτικούς στόχους. 4. Έμφαση στη νέα γνώση που θα αποκτηθεί από τη σύνδεση με τα προηγούμενα (μεταγνώση). 5. Καλλιέργεια Κριτικής Σκέψης⁷.

5.3. Πυρηνικές Έννοιες: καθορίσαμε το όλο περιεχόμενο του θεολογικού όρου «Κατ' εικόνα» (βλέπε σχήμα 1). Ανάπτυξη των παραμέτρων του «κατ'εικόνα» από την Α' Δημοτικού μέχρι και την Γ' Λυκείου με άξονα διαβάθμισης τα στάδια Συναισθηματικής, Γνωστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης των μαθητών στους οποίους απευθυνόμαστε. Όσον δε αφορά στη συμφωνία του Γενικού Σκοπού του Μαθήματος - όπως αυτός σκιαγραφείται δια των Πυρηνικών Εννοιών που έχουμε προκαθορίσει - με τη γενική Φιλοσοφία της Επιτροπής Αναδόμησης Αναλυτικών, η Επιτροπή επισημαίνει στο Προοίμιο του Κειμένου της πως:

« Αφετηρία της (νέας) προσέγγισης αποτελούν ο σεβασμός του προσώπου κάθε παιδιού και η αφοσίωση στα ανθρώπινα δικαιώματα».

Πηγή:

Αναλυτικό Πρόγραμμα για τα δημόσια σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, (2008) σελίδα 4

---

⁷ Πηγή: Κουτσελίνη, Μ. (2001). *Ανάπτυξη Προγραμμάτων Θεωρία- Έρευνα- Πράξη*. Lythrodondas Press: Λευκωσία, σελ. 62

⇒ Η Έννοια του «κατ' εικόναν» σε επίπεδο θεολογίας, ανθρωπολογίας και κοινωνιολογίας εξακτινώνεται στις ακόλουθες παραμέτρους στο Σχήμα 1:

- Ελευθερία συνείδησης, προεκτάσεις στη συμπεριφορά και δράση
- Ικανότητα επικοινωνίας -διάδραση - δημιουργικότητα
- Συναισθήματα- συναισθηματική νοημοσύνη
- Δημιουργικότητα - πολλαπλή νοημοσύνη, τα «τάλαντα»
- Ισοτιμία (κοινωνική και θεολογική)
- Ετερότητα/ μοναδικότητα
- Πολλαπλότητα ως αλληλοπεριχώρηση: κοινωνική συγχώρηση, πολλαπλή ταυτότητα, ο «Άλλος» ως έτερος εταίρος με πρότυπο το Αγιοτριαδικό πρότυπο.
- Ψυχοσωματικότητα - ο όλος άνθρωπος- συνθετική ανθρωπολογία

⇒ Στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται πρακτικά η διαδικασία και τα στάδια της Αναδόμησης:

ΠΩΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:
Σχήμα 2.

